# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# YVES BOT
22 päivänä maaliskuuta 2007 [1]

1. Yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään tällä ennakkoratkaisupyynnöllä tulkitsemaan uudestaan taloudellisen yksikön käsitettä työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetussa neuvoston direktiivissä 2001/23/EY [2] tarkoitetussa merkityksessä.

2. Oberster Gerichtshof (Itävalta) kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta pääasiallisesti, voiko kokonaisuus, joka muodostuu osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä, muodostaa taloudellisen yksikön ja voidaanko siihen siten soveltaa direktiiviä 2001/23 sen siirtyessä toiseen henkilöstöä vuokraavaan yritykseen.

## I Oikeussäännöt

### A *Yhteisön oikeus*

3. Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen mukaan direktiivin tarkoituksena on huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu.

4. Kyseisellä direktiivillä korvataan neuvoston direktiivi 77/187/ETY, [3] jonka sisältöä on muutettu selkeyden ja järkeistämisen vuoksi.

5. Direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, jossa toistetaan pääasiassa direktiivin 77/187 1 artiklan 1 kohdan sisältö,

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – EYVL L 82, s. 16.

3 – Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14.2.1977 annettu direktiivi (EYVL L 61, s. 26).

direktiiviä 2001/23 sovelletaan "yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta". Tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan luovutuksena pidetään "oman identiteettinsä säilyttävän taloudellisen yksikön luovuttamista, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta". [4]

6. Kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan c alakohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa olla soveltamatta direktiiviä 2001/23 tilapäisiin työsuhteisiin, kun tilapäisen työsuhteen työnantajana toimiva yritys luovutetaan.

7. Sen varmistamiseksi, että työsopimukset tai työsuhteet jatkuvat luovutuksensaajan [5] kanssa, kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa esitetään periaate, jonka mukaan ne luovuttajan [6] oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät luovutuksensaajalle, kun luovutetaan yritys tai liike taikka yritys- tai liiketoiminnan osa.

B *Kansallinen lainsäädäntö*

8. Itävallassa direktiivi 2001/23 on pantu täytäntöön työsopimusoikeuden mukauttamisesta annetulla lailla (Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz, jäljempänä AVRAG). [7]

9. AVRAG:n 3 §:n 1 momentissa säädetään, että silloin kun liiketoiminnan osa luovutetaan toiselle haltijalle, tälle siirtyvät työnantajana kaikki luovutuksen ajankohtana voimassa olleisiin työsuhteisiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Tästä seuraa luovutuksensaajan vastuu työsuhteeseen perustuvista luovutuksen ajankohtana vielä olemassa olevista oikeuksista.

4 – Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohta vastaa luovutuksen käsitteen selkeyttämistä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa. Tällä selkeyttämisellä ei ole muutettu direktiivin 77/187 soveltamisalaa.

5 – Direktiivin 2001/23 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan luovutuksensaajalla tarkoitetaan "luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, josta – – luovutuksen seurauksena tulee yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa työnantaja".

6 – Direktiivin 2001/23 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan luovuttajalla tarkoitetaan "luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka – – luovutuksen seurauksena lakkaa olemasta työnantaja yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa".

7 – BGBl. 456/1993.

10. Oberster Gerichtshofin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä säännöstä on tulkittava direktiivin 2001/23 mukaisesti ja ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen asiaa koskeva oikeuskäytäntö.

## II Tosiseikat ja pääasian oikeudenkäynti

### A *Tosiseikat*

11. Mayer & Co. GmbH (jäljempänä Mayer) on henkilöstöä vuokraava yritys. Ennen pääasiassa kyseessä olevaa siirtoa sen muodostivat erityisesti johtaja herra S., johdon avustaja rouva S., joka on herra S:n aviopuoliso, sekä liikkeenjohtaja ja asiakasneuvojat.

12. Mayerin palveluksessa oli myös 180 vuokratyöntekijää. Näistä 180 työntekijästä noin 60 oli lähetetty hoitamaan tehtäviä Mayerin pääasiakkaan Fa. Industrie Logistik Linz GmbH & Co. KG:n (jäljempänä ILL) lukuun.

13. Vuonna 2001, kun Mayerilla oli taloudellisia vaikeuksia, ILL ehdotti, että rouva S. perustaisi uuden henkilöstöä vuokraavan yrityksen. Princess Personal Service GmbH (jäljempänä PPS) perustettiin siis ILL:n tarpeiden tyydyttämiseksi. Herra S. otti sitten vastaan elinkeino-oikeudellisen toimitusjohtajan ja rouva S. kauppaoikeudellisen toimitusjohtajan tehtävät PPS:ssä. ILL lopetti sopimussuhteet Mayerin kanssa, ja siitä tuli PPS:n pääasiakas.

14. PPS otti palvelukseensa 40 Mayerin 60 vuokratyöntekijästä, jotka olivat hoitamassa tehtäviä ILL:ssä tämän saman asiakkaan lukuun. Lisäksi uuteen yritykseen siirrettiin Mayerin liikkeenjohtaja, asiakasneuvojia, muita asiakkaita ja vuokratyöntekijät, jotka oli vuokrattu näille asiakkaille. PPS otti palvelukseensa yhteensä kolmasosan Mayerin henkilöstöstä.

15. Mayerin ja sen työntekijöiden väliset työsuhteet lopetettiin 30.11.2002, ja ne alkoivat PPS:n ja näiden samojen työntekijöiden välillä 1.12.2002.

16. Mayer asetettiin konkurssiin 19.12.2002 tehdyllä tuomioistuimen päätöksellä.

B *Pääasian oikeudenkäynti*

17. Koska Mayer ei ollut maksanut viimeisiä palkkoja 25 työntekijälle, jotka oli otettu PPS:n palvelukseen, kyseiset työntekijät päättivät nostaa PPS:ää vastaan kanteen Landesgericht Welsissä näiden palkkojen maksamiseksi.

18. Työntekijät perustavat vaatimuksensa siihen, että Mayerin osa on luovutettu PPS:lle, koska PPS on ottanut palvelukseensa Mayerin hallintohenkilöstön sekä saanut sen asiakkaita ja työntekijät, jotka oli osoitettu näiden palvelukseen. Tämän vuoksi kyseiset työntekijät katsovat, että PPS:lle siirtyvät kaikki Mayerin vanhoihin työsuhteisiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet ja että sillä on velvollisuus maksaa palkat, joita kyseinen yritys ei ole maksanut.

19. Landesgericht Wels hyväksyi kantajien kanteen 4.5.2004 antamallaan tuomiolla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että oli kyse AVRAG:n 3 §:n 1 momentin mukaisesta liiketoiminnan osan luovutuksesta. Tämän vuoksi PPS:n oli varmistettava Mayerin maksamatta jättämien palkkojen maksu.

20. PPS valitti tästä päätöksestä Oberlandesgericht Linziin, joka vahvisti 12.10.2004 antamallaan tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisun.

21. PPS teki tämän vuoksi Revision-valituksen Oberster Gerichtshofiin. Se katsoo, että liiketoiminnan osaa ei ole luovutettu, koska vain pysyväksi järjestetyn taloudellisen kokonaisuuden luovutus voi aiheuttaa työsuhteisiin perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymisen. PPS katsoo, että esillä olevassa asiassa tällaista taloudellista kokonaisuutta ei ole.

## III Ennakkoratkaisukysymys

22. Oberster Gerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko kyseessä direktiivin 2001/23 1 artiklassa tarkoitettu liikkeen tai liiketoiminnan osan luovuttaminen silloin, kun henkilöstöä vuokraavan yrityksen, jolla ei ole määriteltävissä olevaa organisaatiota, toimistovirkailija, yksikön johtaja sekä asiakasneuvojat ja toimitusjohtaja siirtyvät toiseen henkilöstöä vuokraavaan yritykseen näiden kahden henkilöstöä vuokraavan yrityksen yhteistyön yhtey-

dessä ja suorittavat siellä aikaisempaa vastaavia työtehtäviä, ja heidän kanssaan uuteen yritykseen siirtyvät joko osittain tai kokonaan myös molempien yritysten yhteistyön yhteydessä noin kolmasosa vuokralle annetuista työntekijöistä sekä asiakkaat, joiden palveluksessa he ovat (asiakkailla on erilaiset sopimukset kolmesta vuokratyöntekijästä viiteenkymmeneen vuokratyöntekijään)?"

25. Kyseisellä tuomioistuimella on epäilyjä taloudellisen yksikön kriteerin soveltamisessa henkilöstöä vuokraavaan yritykseen, koska tämäntyyppisellä yrityksellä ei ole määritelmän mukaisesti juuri lainkaan työntekijöitä omassa yrityksessään järjestäytyneen kokonaisuuden merkityksessä ja koska sen taloudellinen toiminta perustuu pääasiallisesti työvoiman välittämiseen käyttäjäyrityksille.

## IV Arviointi

23. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy yhteisöjen tuomioistuimelta pääasiallisesti, voidaanko direktiiviä 2001/23 soveltaa tilanteeseen, jossa osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä muodostuva kokonaisuus siirtyy toiseen henkilöstöä vuokraavaan yritykseen suorittamaan aikaisempaa vastaavia työtehtäviä samojen asiakkaiden palveluksessa.

26. Direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan mukaan yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttaminen edellyttää, että kolme edellytystä täyttyy. Ensinnäkin luovutuksen on koskettava taloudellista yksikköä. Tämän yksikön on lisäksi säilytettävä oma identiteettinsä kyseisen luovutuksen jälkeen. Lopuksi näin toteutuneen luovutuksen on perustuttava sopimukseen.

24. Oberster Gerichtshof haluaa siten tietää, voidaanko sen, että toinen henkilöstöä vuokraava yritys ottaa tämän kokonaisuuden palvelukseensa, katsoa merkitsevän taloudellisen yksikön luovuttamista kyseisessä direktiivissä tarkoitetussa merkityksessä.

27. Näin ollen ilmenevät kysymykset koskevat sitä, voivatko henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstön osa ja sen vuokrahenkilöstön osa muodostaa taloudellisen yksikön, voiko tämä yksikkö säilyttää identiteettinsä sellaisen luovutuksen jälkeen, josta pääasiassa on kysymys, ja lopuksi, perustuuko tämä luovutus sopimukseen.

A *Oikeuskäytännöstä ilmenevät olemassa olevat tiedot*

1. Taloudellisen yksikön olemassaolo

28. Kuten olen maininnut, direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sitä sovelletaan "yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta".

29. Yrityksen, liikkeen ja yritys- tai liiketoiminnan osan käsitteiden selkeyttämiseksi yhteisöjen tuomioistuin on yhdistänyt ne yhdeksi ja samaksi "taloudellisen kokonaisuuden" [8] käsitteeksi. Huomautettakoon, että yrityksen tai liikkeen osa on myös määritelty taloudelliseksi kokonaisuudeksi.

30. Yhteisöjen tuomioistuin on tämän jälkeen täsmentänyt, että taloudellisella kokonaisuudella tarkoitetaan pysyväksi järjestettyä taloudellista kokonaisuutta, jonka toiminta ei rajoitu tietyn työn suorittamiseen. Tällä kokonaisuuden käsitteellä tarkoitetaan siten henkilöiden ja muiden tekijöiden muodostamaa organisoitua kokonaisuutta, jonka avulla voidaan harjoittaa omaan tavoitteeseensa tähtäävää taloudellista toimintaa. [9]

31. Yhteisöjen tuomioistuin on myös katsonut, että vaikka tällaisen kokonaisuuden onkin oltava riittävän organisoitu ja itsenäinen, se ei välttämättä käsitä huomattavaa aineellista tai aineetonta omaisuutta. [10]

32. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että luovutuksen tapahtumisen edellytysten arvioinnissa kansallisen tuomioistuimen on otettava huomioon se, millaisesta yrityksestä tai liikkeestä on kysymys. Tämän vuoksi päättelen, että näille eri edellytyksille annettu painoarvo direktiivissä 2001/23 tarkoitetussa merkityksessä välttämättä vaihtelee sen mukaan, millaisesta liiketoiminnasta on kysymys, ja jopa käytettyjen tuotantomenetelmien tai toimintatapojen mukaan. [11]

33. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on myöntänyt, että työvoimavaltaisilla taloudel-

8 – Olemme havainneet, että kyseinen käsite on otettu sittemmin direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

9 – Ks. erityisesti asia C-48/94, Rygaard, tuomio 19.9.1995 (Kok. 1995, s. I-2745, 20 kohta); asia C-13/95, Süzen, tuomio 11.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1259, 13 kohta) ja yhdistetyt asiat C-232/04 ja C-233/04, Güney-Görres ja Demir, tuomio 15.12.2005 (Kok. 2005, s. I-11237, 32 kohta).

10 – Ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-127/96, C-229/96 ja C-74/97, Hernández Vidal ym., tuomio 10.12.1998 (Kok. 1998, s. I-8179, 27 kohta).

11 – Ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-173/96 ja C-247/96, Hidalgo ym., tuomio 10.12.1998 (Kok. 1998, s. I-8237, 31 kohta).

lisen toiminnan aloilla yhteisen toiminnan piirissä pysyvästi työskentelevien työntekijöiden ryhmä voi muiden tuotannontekijöiden puuttuessa muodostaa taloudellisen kokonaisuuden. [12]

34. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että se seikka, että kyseessä olevasta toiminnasta huolehtii yksi ainoa työntekijä, ei voi riittää direktiivin 77/187 soveltamatta jättämiseen. [13] Taloudellinen kokonaisuus voi siis rajoittua yhteen ainoaan työntekijään.

35. Näin ollen olen sitä mieltä, että silloin kun luovutetaan yritys tai yrityksen osa, jonka toiminta on hyvin työvoimavaltaista, pikemminkin itsenäisen taloudellisen toiminnan harjoittaminen kuin kokonaisuuden organisatorinen luonne on ratkaiseva.

2. Taloudellisen yksikön identiteetin säilyttäminen

36. Ratkaiseva peruste arvioitaessa sitä, onko kyseessä direktiivissä 2001/23 tarkoitettu luovutus, on se, säilyttääkö kyseinen kokonaisuus identiteettinsä luovutuksen jälkeen, mikä ilmenee erityisesti siitä, jatkaako luovutuksensaaja todellakin sen toimintaa tai aloittaako se sen uudestaan. [14]

37. Sen ratkaisemiseksi, täyttyvätkö luovutuksen edellytykset ja säilyykö taloudellisen kokonaisuuden identiteetti, on otettava huomioon kyseessä olevan yrityksen tai liikkeen ominaispiirteet ja tutkittava, ovatko kaikki taloudellisen toiminnan jatkamiselle välttämättömät välineet siirtyneet. [15]

38. Sellaisen taloudellisen kokonaisuuden luovutuksen yhteydessä, jonka tuotantovälineet perustuvat olennaisesti työvoimaan, on tutkittava, ottaako työnantaja palvelukseensa sekä lukumääräisesti että pätevyydeltään olennaisen osan edeltäjänsä erityisesti taloudellisen toiminnan harjoittamiseen osoittamasta henkilöstöstä. [16]

12 – Em. asia Süzen, tuomion 21 kohta.

13 – Ks. asia C-392/92, Schmidt, tuomio 14.4.1994 (Kok. 1994, s. I-1311, Kok. Ep. XV, s. I-111, 15 kohta).

14 – Ks. erityisesti asia 24/85, Spijkers, tuomio 18.3.1986 (Kok. 1986, s. 1119, 11 ja 12 kohta) sekä em. asia Rygaard, tuomion 15 kohta ja em. asia Süzen, tuomion 10 kohta.

15 – Ks. erityisesti em. yhdistetyt asiat Hidalgo ym., tuomion 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

16 – Ks. erityisesti em. yhdistetyt asiat Hidalgo ym., tuomion 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

39. On myös otettava huomioon, miten samankaltaista ennen luovutusta ja sen jälkeen harjoitettu toiminta on ollut. [17]

3. Sopimukseen perustuva luovutus

40. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että sopimukseen perustuvan luovutuksen käsitettä on arvioitava direktiivin 77/187 rakenteen ja tarkoituksen valossa. [18] Kyseisen direktiivin tehokkaan vaikutuksen säilyttämiseksi yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut hyvin laajasti sopimukseen perustuvan luovutuksen käsitettä.

41. Tapauksia, joissa se on katsonut, että kyseinen direktiivi oli sovellettavissa, on paljon, ja ne ovat erilaisia. [19] Yhteisöjen tuomioistuin on esimerkiksi katsonut, ettei direktiivin 77/187 soveltamisen kannalta ole ratkaisevaa se, että luovuttajan ja luovutuksensaajan välillä ei ole sopimussuhdetta tai ettei omaisuutta siirry. [20]

42. Se katsoo näin ollen, että tämä direktiivi on sovellettavissa kaikkiin mahdollisiin tapauksiin, joissa liiketoiminnan harjoittamisesta ja yrityksen työnantajavelvoitteista sen työntekijöitä kohtaan vastuussa oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö vaihtuu sopimusperusteisesti. [21]

43. Ratkaiseva kriteeri sen osoittamiseksi, että sopimukseen perustuva luovutus on tapahtunut, ei siten ole luovuttajan ja luovutuksensaajan välisen sopimussuhteen olemassaolo vaan yrityksen toiminnasta vastaavan henkilön vaihtuminen.

44. Kun nämä tiedot on täsmennetty, on tarkasteltava, täyttääkö pääasiassa kyseessä oleva luovutus vaaditut edellytykset direktiivin 2001/23 soveltamiseksi.

17 – Ks. erityisesti asia C-340/01, Abler ym., tuomio 20.11.2003 (Kok. 2003, s. I-14023, 33 kohta).

18 – Ks. erityisesti asia 135/83, Abels, tuomio 7.2.1985 (Kok. 1985, s. 469, Kok. Ep. VIII, s. 49, 12 ja 13 kohta).

19 – Ks. erityisesti julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin asiassa C-234/98, Allen ym., tuomio 2.12.1999 (Kok. 1999, s. I-8643) antaman ratkaisuehdotuksen 30 kohta.

20 – Ks. em. yhdistetyt asiat Hidalgo ym., tuomion 22 ja 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, sopimussuhteen puuttumisen osalta ja asia 287/86, Ny Mølle Kro, tuomio 17.12.1987 (Kok. 1987, s. 5465, Kok. Ep. IX, s. 281, 12 kohta) omaisuuden luovutuksen puuttumisen osalta.

21 – Ks. erityisesti asia 101/87, Bork International, tuomio 15.6.1988 (Kok. 1988, s. 3057, 13 kohta) ja yhdistetyt asiat C-171/94 ja C-172/94, Merckx ja Neuhuys, tuomio 7.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1253, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

B *Oikeuskäytännön soveltaminen käsiteltävänä olevassa asiassa*

1. Taloudellisen yksikön olemassaolo

45. Neuvoston direktiivin 91/383/ETY [22] 1 artiklan 2 kohdassa määritellään tilapäiset työsuhteet työnantajana olevan tilapäistöitä välittävän yrityksen ja työntekijän välisiksi suhteiksi, joissa jälkimmäinen on määrätty työskentelemään tämän palveluja käyttävän yrityksen eli asiakkaan hyväksi ja sen valvonnassa. Tällaisen yrityksen erityisluonne perustuu siis työnantajan, työntekijän ja asiakkaan väliseen kolmikantasuhteeseen.

46. Toinen henkilöstöä vuokraavan yrityksen erityispiirre johtuu siitä, että sen palvelujen tarjoamistoiminta, joka koostuu työvoiman toimittamisesta, ei vaadi juuri lainkaan työntekijöitä sen omassa yrityksessä ja se vaatii erittäin vähäisen määrän kiinteätä yritysvarallisuutta.

47. Näistä erityispiirteistä huolimatta ei mielestäni ole mitään epäilystä siitä, että henkilöstöä vuokraavaa yritystä voidaan pitää taloudellisena kokonaisuutena.

48. Muistutan aluksi, että direktiivin 2001/23 2 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan c alakohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa olla soveltamatta sitä työsopimukseen tai työsuhteeseen yksinomaan sen perusteella, että kyseessä ovat tilapäiset työsuhteet ja luovutettu yritys on tilapäisen työsuhteen työnantajana toimiva yritys.

49. Lisäksi, kuten olen edellä maininnut, taloudellisen kokonaisuuden olemassaolo edellyttää taloudellisen toiminnan harjoittamista. Tilanne on kuitenkin tällainen käsiteltävänä olevassa asiassa, koska osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä muodostuvan kokonaisuuden tehtävänä on toimittaa työvoimaa käyttäjäyrityksille korvausta vastaan ja sen avulla on mahdollista näin ollen irrottaa osa Mayerin liikevaihdosta. [23]

50. Lopuksi minusta vaikuttaa siltä, että hallinto- ja vuokrahenkilöstöstä muodostuva kokonaisuus on jatkanut täysin itsenäistä toimintaa PPS:n sisällä. Tämä Mayerista irrotettu kokonaisuus on jatkanut taloudellista toimintaansa PPS-yrityksessä. Kyseinen kokonaisuus toimii siis yhtä hyvin Mayerin

22 – Määräaikaisessa tai tilapäisessä työsuhteessa olevien työntekijöiden työturvallisuuden ja -terveyden parantamisen edistämistä koskevien toimenpiteiden täydentämisestä 25.6.1991 annettu direktiivi (EYVL L 206, s. 19).

23 – Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on sitä paitsi katsonut asiassa C-55/96, Job Centre, 11.12.1997 antamassaan tuomiossa (Kok. 1997, s. I-7119), että kilpailuoikeudessa yrityksen käsitteeseen kuuluvat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt ja että työnvälitys on taloudellista toimintaa (21 ja 25 kohta).

kuin PPS:n sisällä. Se selviytyy yksin ja tulee todella toimeen Mayerin ulkopuolella.

51. Näin ollen katson, että osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä muodostuva kokonaisuus, joka jatkaa itsenäistä taloudellista toimintaa, muodostaa taloudellisen kokonaisuuden liiketoiminnan osan merkityksessä.

2. Taloudellisen yksikön identiteetin säilyttäminen

52. Olemme havainneet, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sen ratkaisemiseksi, säilyttääkö sellainen taloudellinen kokonaisuus, jonka tuotannontekijät perustuvat olennaisesti työvoimaan, identiteettinsä luovutuksen jälkeen, on tutkittava, onko työnantaja ottanut palvelukseensa sekä lukumäärän että pätevyyden osalta olennaisen osan siitä henkilöstöstä, joka oli osoitettu harjoittamaan taloudellista toimintaa ennen kyseistä luovutusta.

53. Pääasiassa kyseessä olevassa asiassa toimistotyöntekijät, asiakasneuvojat ja työntekijät, joille oli annettu erityistehtäviä asiakkaiden lukuun, on osoitettu suorittamaan samoja tehtäviä samojen asiakkaiden lukuun. Lisäksi asiakirjoista ilmenee, että kaikki Mayerista PPS:ään siirtyneet työntekijät oli osoitettu erityispätevyyttä vaativiin tehtäviin, kuten nosturinkuljettajan tai ainakin trukinkuljettajan tehtäviin. Näin ollen päättelen, että kyseiset työntekijät on siirretty heidän ammattitaitonsa vuoksi.

54. Työntekijöiden yhteisö on näin ollen säilynyt pääasiassa kyseessä olevan siirron jälkeen, koska hallinto- ja vuokrahenkilöstö on pidetty tehtävissään, ja samoina ovat pysyneet myös asiakkaat, joiden palveluksessa vuokratyöntekijät olivat.

55. Tämän vuoksi katson, että taloudellisen kokonaisuuden identiteetti on säilynyt luovutuksen jälkeen.

3. Sopimukseen perustuva luovutus

56. Kuten olen maininnut, direktiivissä 2001/23 tarkoitettu sopimukseen perustuva luovutus edellyttää yhteisöjen tuomioistuimen tälle käsitteelle direktiivin tehokkaan

vaikutuksen takaamiseksi antaman laajan tulkinnan mukaan, että yrityksen toiminnasta vastaava henkilö on vaihtunut.

57. Pääasiassa kyseessä olevan asian osatekijät vastaavat hyvin tätä yhteisöjen tuomioistuimen tulkintaa, koska ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että kun PPS otti haltuunsa yhden Mayerin taloudellisen yksikön toiminnan ja kun se jatkoi sen toimintaa samassa muodossa, se joutui vastuuseen tästä taloudellisesta yksiköstä ja solmi uusia työsuhteita toimihenkilöiden ja työntekijöiden kanssa, jotka Mayer oli alun perin ottanut palvelukseensa.

58. Loppujen lopuksi sopimukseen perustuvan luovutuksen käsitteen ymmärtäminen suppeasti johtaisi käsiteltävänä olevassa asiassa samaan ratkaisuun. Yhteisöjen tuomioistuimelle esittämässään kysymyksessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näet ilmoittaa, että pääasiassa kyseessä oleva siirtyminen tapahtuu "kahden henkilöstöä vuokraavan yrityksen yhteistyön yhteydessä".

59. Jos sitä paitsi olisi syitä epäillä tällaisen sopimukseen perustuvan luovutuksen olemassaoloa, olisi otettava huomioon muita seikkoja, jotka pakottavat tekemään samanlaisen ratkaisun.

60. Voidaan näet vain todeta Mayerin konkurssiinasettamispäivän ja edellä kuvatun yrityksen luovutuksen toteuttamispäivän keskinäinen riippuvuus.

61. Näin ollen ei voida hylätä oletusta, jonka mukaan kyse on toimenpiteestä, joka on pantu toimeen tarkoituksessa ottaa haltuun taloudellinen toiminta ja harjoittaa sitä kannattavalla tavalla sen jälkeen, kun se on irrotettu aikaisemmin kertyneistä ja maksamattomista veloista.

62. Fraus omnia corrumpit -periaatteen nojalla tällaisen tilanteen, jos kansallinen tuomioistuin ymmärtäisi sen näin, seurauksena ei voi olla työntekijöiden oikeuksien loukkaaminen, olipa asiaankuuluvien sääntöjen ja erityisesti direktiivin 2001/23 vaikutusten kiertämiseksi toteutettu oikeudellinen järjestely mikä tahansa.

63. Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen katson, että direktiivi 2001/23 on sovellettavissa tilanteeseen, jossa osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä muodostuva kokonaisuus siirtyy toiseen henkilöstöä vuokraavaan yritykseen suorittamaan aikaisempaa vastaavia tehtäviä samojen asiakkaiden palveluksessa.

## V Ratkaisuehdotus

64. Näissä olosuhteissa ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Oberster Gerichtshofin esittämään kysymykseen seuraavasti:

Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annettua neuvoston direktiiviä 2001/23/EY sovelletaan silloin, kun osasta henkilöstöä vuokraavan yrityksen hallintohenkilöstöä ja osasta sen vuokrahenkilöstöä muodostuva kokonaisuus siirtyy toiseen henkilöstöä vuokraavaan yritykseen suorittamaan aikaisempaa vastaavia tehtäviä samojen asiakkaiden palveluksessa.